

Skema til afrapportering af ViD projekter
Videncenter for Dyrevelfærd
2015

1. Projekttitle:

Kortlægning af livsvilkår for danske privatejede katte

2. Projektleder og projektdeltagere (titel, navn, adresse, tlf., e-mail):

Professor Björn Forkman, IPH, SUND, KU, 3533 3581, bjf@sund.ku.dk

Professor Peter Sandøe, IPH, SUND, KU, 35333059, pes@sund.ku.dk

Adjunkt Thomas Bøker Lund, IFRO, KU, 35336861, tbl@sund.ku.dk

Professor Charlotte Reinhard Bjørnvad, IKVH, KU SUND, crb@sund.ku.dk

3. Populærvidenskabeligt dansk resumé (max 250 ord):

Den måde, hvorpå huskatte er holdt og opdrættet har ændret sig dramatisk i løbet af de sidste to århundreder. Især holdes et betydeligt antal katte indendørs, de fleste af dem er kastreret, og mange er selektivt avlet. Dette har sandsynligvis konsekvenser for deres velfærd. Enkelte studier linker boliger, kastrations status og avl hos katte til risikoen for velfærdsproblemer. Den aktuelle undersøgelse, er den første til at kvantificere disse risici og dokumentere forekomsten af risikofaktorer. Den bygger på resultaterne fra et spørgeskema sendt til et repræsentativt udsnit af den danske befolkning. Med svarene fra katteejere der holdt sine katte hjemme (n = 378), vil projektet undersøge, hvordan indendørs indespærring, kastrering og selektiv avl påvirker sundhed, adfærd og andre faktorer vedrørende katte velfærd. Projektet fandt at katte uden adgang til udeareal havde betydeligt flere adfærdsmæssige problemer end fritgående katte; at en mindre andel af katte med konstant adgang til udeareal havde få af de undersøgte adfærdsmæssige problemer; og at ikke kastrerede katte havde signifikant flere adfærdsmæssige problemer end neutraliserede katte. Endelig havde væsentligt flere racekatte end huskatte sundhedsmæssige problemer. At blive holdt indendørs og at være en racekat er derfor væsentlige risikofaktorer for adfærdsmæssige eller sundhedsmæssige problemer forbundet med nedsat velfærd hos privatejede katte.

4. Populærvidenskabeligt engelsk resumé (max 250 ord):

The way in which domestic cats are kept and bred has changed dramatically over the last two centuries. Notably, a significant number of cats are kept indoors, most of them are neutered and many are selectively bred. This likely has consequences for their welfare. A few studies link housing, neuter status and breeding in cats to risks of welfare problems. However, the study presented here is the first to quantify the risks and document the prevalence of risk factors. It builds on results from a questionnaire sent to a representative sample of the Danish population. Using the responses from cat owners who keep cats in the home (n = 378), the project aims to investigate how indoor confinement, neutering and selective breeding affect health, behaviour and other factors relating to cat welfare. The paper reports that confined cats had significantly more behavioural problems than free-roaming cats; that a smaller proportion of the free-roaming cats suffered from the behavioural problems investigated; and that entire cats had significantly more

behavioural problems than neutered cats. Finally, significantly more purebred cats than domestic shorthair cats were found to have diseases. Being confined and being purebred are therefore significant risk factors for behavioural or health problems associated with reduced welfare in privately owned cats.

5. Videnskabeligt dansk resumé af projektets formål, udførelse, væsentligste resultater og konklusion (max 500 ord):

Formålet med projektet var at afdække, hvordan danske ejerkatte lever og bliver passet. Vi fokuserede på flg. områder: 1) Hvor stor en del af befolkningen, som holder kat eller har holdt kat tidligere; 2) Om kattene lever inde eller har adgang til at komme ud og de velfærdsmæssige konsekvenser heraf; 3) Fordelingen mellem race- og "huskatte"; 4) Hvor meget ejerne investerer i veterinær og anden pleje af deres katte; 5) Hvad ejere gør for at aktivere deres katte. 6) Danskernes holdning til katte både deres egne, andres og vilde katte.

6. Baggrund for projektet:

Hold af katte er gennem det sidste halve århundrede blevet stadig mere populært hos danskerne, og antallet af privatejede katte har lige som i andre vestlige lande for længst overhalet antallet af hunde. På trods af dette ved vi langt mere om de danske hunde, og de forhold de lever under end for kattene og det samme gør sig gældende internationalt. Fra litteraturen ved vi, at ejerkatte har en række velfærdsproblemer, som blandt andet hænger sammen med, om de bliver holdt inde eller får lov at komme ud, deres race, deres fodring og graden af aktivering og pleje. Derimod kender vi meget lidt til basisfakta omkring katte og hold af katte i Danmark, fx andelen af katte, som ikke har adgang til at komme ud, andelen af racekatte, og i hvilket omfang kattene kommer til dyrlægen. Et spørgeskema blev sendt ud til et repræsentativt udsnit af den danske befolkning for at rette op på denne mangel. Ved at spørge et repræsentativt udsnit af befolkningen som helhed blev det også muligt at afdække omfanget af nuværende og tidligere katteejere samt den generelle holdning til katte. På baggrund af undersøgelsen blev der skabt en basisviden om ejerkattes livsvilkår, der gør det muligt for myndigheder, dyrlæger og organisationer med interesse for katte at målrette initiativer til fremme af ejerkattes velfærd.

7. Beskrivelse af projektets formål, hypoteser samt materialer og metoder:

Formålet med projektet var at foretage en repræsentativ undersøgelse af danskeres hold af og forhold til katte. Undersøgelsen skulle tjene til at kortlægge, hvem der holder kat og hvordan. Desuden skulle undersøgelsen tjene til at finde ud af, hvordan danskere, som ikke holder kat, har det med katte.

Til brug for undersøgelsen blev der udviklet et spørgeskema med 45 spørgsmål. En del af spørgsmålene var rettet til alle mens hovedparten var rettet til katteejerne. Dataindsamling blev foretaget af Norstat i oktober 2015. Personer var blevet udvalgt for så vidt muligt at sikre national repræsentativitet i forhold til de demografiske variable: Alder, køn og geografisk placering (på regionniveau). Der blev anvendt en kombination af online og telefonisk besvarelse, idet deltagere mellem 18 og 64 besvarede online, og deltagere over 64 svarede telefonisk. Dette miks sikrer, at undersøgelsen nåede bredt ud til alle socio-demografiske profiler. Det er særligt relevant at rette

telefonisk kontakt til dem på 65 år og derover, fordi brug af internet er mindre udbredt i denne aldersgruppe (Danmarks Statistik, 2014).

8. Oversigt over projektets samlede resultater (herunder hvordan resultaterne bidrager til at opfylde projektets formål):

I alt svarede 2.003 personer på spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 33 %. Af dem, som svarede, var 415 katteejere, og de blev bedt om at svare på spørgsmål vedrørende deres ældste kat (378 af disse holdt sine katte hjemme).

En tredjedel af alle respondenter enten havde holdt kat eller holder kat, hvilket svarede til at omtrent 20 % af alle danske familier i dag har kat. En tredjedel af de der har kat holder også mere end en kat. Den helt største del af kattene er huskatter (62%), racekatter udgør kun en lille andel (15%). Kun 4% af hankattene var intakte, 9% af hunkattene. En mindre andel af kattene (22%) havde aldrig adgang til udendørsareal (eller fx kun når familien var i sommerhus). De fleste katte var raske (76%), det hyppigste sundhedsproblem var fedme (9.5% af alle katte). Katte holdt indendørs havde markant flere adfærdsproblemer end katte med adgang til udeareal, især adfærdsproblemer relaterede til kedsomhed og destruktion af møbler samt urenlighed.

9. Diskussion af projektets resultater:

Projektet er den første repræsentative undersøgelse som vi kender der kortlægger danske kattes levevilkår. Undersøgelsen giver et videnskabeligt grundlag der kan bruges for videre undersøgelser, rekommandationer eller lovgivning. Tidligere studier har fundet at inde katte har en større risiko for sygdomme – men det er ikke noget vi har kunnet finde i vores resultater. Det er muligt at danske katte ejere har egnet mere tid til at stimulere de katte der bliver holdt indendørs, og at de har bedre opsyn over deres sundhedsstatus, og at de derfor kan forhindre eventuelle problemer. Denne eventuelle stimulering virker dog ikke være tilstrækkelig for at kunne forhindre en væsentligt højere prævalens af adfærdsproblemer hos de katte der bliver holdt inde.

10. Konklusion og perspektivering (herunder forslag til opfølgende projekter):

Katter der bliver holdt indendørs har flere adfærdsproblemer end de der har adgang til udeareal. En rimelig antagelse er at det betyder at katte ejere ikke er tilstrækkelig gode til at aktivere katte. En undersøgelse af hvilke ressourcer og metoder for aktivering der er mest effektive for at forhindre adfærdsproblemer kunne give god viden til rekommandationer til katte ejere.

Indenfor forskningen på hund indgår meget hyppigt race som en vigtig faktor for at forklare forskelle mellem individer. I det pågældende projekt valgte vi at gøre en repræsentativ undersøgelse, men det har den ulempe at antallet af individer fra hver gruppe af katte (undtaget huskattene) bliver meget lille. En undersøgelse af racespecifikke risikofaktorer for sygdom og adfærdsproblemer kunne give værdifuld information.

11. Redegørelse for hvordan projektet og projektets resultater har været eller forventes offentliggjort:

Populærvidenskabelige publikationer:

Sandøe P, AP Nørspang, B Forkman, CR Bjørnvad, SV Kondrup and TB Lund (2016). Danskere og katte - resultater fra en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse. DVT 05: 10-15

Præsentationer:

Sandøe P, AP Nørspang, TB Lund, CR Bjørnvad & Björn Forkman (2016). Cats as a potential causes of conflict and controversy – report from a representative questionnaire study of Danes and their relations to cats. International Society of Anthrozoology, Barcelona.

Sandøe P, AP Nørspang, TB Lund, CR Bjørnvad & Björn Forkman (2016). The burden of domestication – a representative study of behaviour and health problems of privately owned cats in Denmark. International Society of Applied Ethology, Edinburgh

Videnskabelige publikationer:

Sandøe P, AP Nørspang, B Forkman, CR Bjørnvad, SV Kondrup and TB Lund. The burden of domestication: a representative study of welfare in privately owned cats in Denmark. Animal welfare, in press

Vi planlægger yderligere en videnskabelig publikation, denne vil fokusere på forholdet mellem mennesker og katte.